

Varför ska man städa?

Källa: MHS 1996:48. Bättre skolmiljö för allergiska barn.

Varför skall man städa?

Syftet med städning är att minimera och föra bort föroreningar från inomhusmiljön. Ur allergisynpunkt är det viktigt att avlägsna damm effektivt då det kan innehålla många ämnen som kan påverka vår hälsa, bl a pälsdjursallergener, mögel, bakterier och pollen. Bristande städning misstänks vara en bidragande faktor till inomhusrelaterade symtom som irriterade slemhinnor och allmän trötthet. Även risken att drabbas av infektioner kan öka till följd av damm och dålig luftkvalité.

Hur skall man städa?

Städresultat och dess varaktighet beror bl a på golvmaterial, personbelastning, verksamhet och utförandet av städning. Välunderhållna lokaler är lättare att hålla rena. För bättre städtillgänglighet är det viktigt att olika personalkategorier samarbetar och att arbetsmaterial mm plockas undan från ytorna som skall städas.

Utbudet av olika städmetoder är stort och nya städmetoder utvecklas hela tiden. Vilken städmetod man väljer beror bl a på typ av smuts och nedsmutsningsgrad.

Det är viktigt att välja en städmetod som inte virvlar upp damm vid städtillfället. Syntetiska sk kallade mirakeltrasor har en bra förmåga att binda damm och är att föredra om dammskiktet inte är för tjockt.

Våta städmetoder har visat kunna medföra vissa olägenheter och rekommenderas inte som daglig städmetod för normalt nedsmutsade golv. Undersökningar har visat en emissionsökning av flyktiga ämnen efter våttorkning med vatten. Detta gäller både linoleum och PVC-golv. En av orsakerna till sk mjölning, då golvpolish pulvreras och bildar vitt damm, anses vara alltför våta städmetoder. Det är viktigt att underhålla ytskiktet på linoleumgolv. Våttorkning utan föregående dammreduktion kan leda till att föroreningar klibbar fast på golvytan och frigörs sedan i form av damm när golvet har torkat.

Vid våta städmetoder är det viktigt att inte använda för mycket vatten och att vattnet byts ofta.

Gamla dammsugare utan filter skall inte användas. Dammsugare med specialfilter är lika effektiva på att eliminera damm som centraldammsugare.

Rengöringsmedel kan innehålla starkt allergiframkallande ämnen och skall väljas med tanke på både hälsa och miljö. Den som utför städning exponeras direkt för rengöringsmedlen och rester av rengöringsmedel kan finnas kvar på ytor och kan med direkt kontakt ge besvär för de som vistas i lokalerna.

Bra allmän städning med andra komplementär åtgärder kan göra sk kallad allergistädning överflödig.

Kontroll

Folkhälsoinstitutet har i samarbetet med Astma och allergiföreningen i Stockholm gett ut checklistor som kan användas för att kontrollera skolor och daghem. Bl a kontrolleras inomhusmiljön, lokalvård, ventilation, rökning och kost. Deltagare på rondens bör i första hand vara sk nyckelpersoner i skolan; rektor, skyddsombud, skolsköterska och elevskyddsombud. Vid rondens svarar man på olika frågor och eventuella risker kan identifieras. Man fyller i vad som skall göras, vem som är ansvarig för att det blir gjort och när det skall vara klart.

Komplementerade åtgärder

Att enbart förbättra städningen är inte tillräckligt för att garantera en sund inomhusmiljö i skolor då inflödet av allergener är mycket stort. Åtgärder för att minimera detta samt minska mängden damm handlar ofta om enkla åtgärder som bör vara möjliga i alla skolor.

Vid val av inredning är det viktigt att undvika dammgömmor av olika slag. Tänk bl a på följande punkter:

- Det skall finnas gott om förvaringsskåp för böcker och annat arbetsmaterial
- Inget material lämnas framme, fria ytor är lätta att städa
- Inga levande växter, påskris osv. inomhus
- Undvik textilmattor och gardiner men om de förekommer krävs regelbunden, schemalagd rengöring
- Inga pälsdjur i skolan
- Akvariefiskars och reptilers föda samt alger i akvarier kan orsaka astmabesvär

För att minimera inflödet av allergener bör man tänka på följande saker:

- Elever med pälsdjur hemma har rena kläder på sig när de kommer till skolan
- Elever som har varit till stallet duschar och tvättar håret innan de kommer till skolan
- Inga "djursaker" tas med till skolan
- Ytterkläder förvaras inte i klassrummet, klädskåp för ytterkläder för barn som har djur hemma samt för dunjackor
- Medveten elevplacering, allergiska barn bör inte sitta bredvid en som har pälsdjur hemma

När det gäller utflykter och idrott bör man tänka på:

- Utflykter, bjudningar mm skall vara förberedda och genomtänkta ur allergisynpunkt
- Träning i kyla kan utlösa astmatiska besvär
- Avgashalterna i ishallar kan vara höga p.g.a. ismaskiner som går på bensin, gas mm.

Texten finns också på <http://www.niwl.se/uskola/stadtxt.htm>